

Torv i Sverige

av Lennart Ljungblom

Torv är en stor energitillgång, inte minst i Sverige. I samband med den första översynen av det nya elcertifikatsystemet har Energimyndigheten på uppdrag av regeringen särskilt studerat torvens situation. Faktamaterial har hämtats från den utredningen.

Det finns mycket torv i Sverige, ungefär en fjärdedel, eller 10 miljoner hektar är torvtytor. Ungefär hälften av denna yta har ett torvlager tjockare än 30 cm. Den årliga tillväxten av torv på den senare arealen uppskattas till 20 miljoner kubikmeter per år.

För torvskörd i Sverige krävs koncession, m.a.o. ett tillstånd som ger ensamrätt och reglerar skyldigheter. Den gällande **koncessionsarealen** var i årsskiftet 03/04 45 088 hektar (Sveriges Geologiska Undersökningar - SGU).

Produktionsarealen var år 2002 10 200 hektar (Svenska Torvproducentföreningen STPF).

Torvutredningen

År 2002 avlämnade Torvutredningen (SOU 2002:100) sin slutrapport. Utredningens ordförande Olof Johansson poängterade behovet av bättre beslutsunderlag för koncessionsbeslut och för att förebygga onödiga konflikter mellan olika intressen. Man föreslog bland annat ett uppdrag till SGU att föreslå lämpliga torvarealer för torvskörd, sk torvförsörjningsområden.

Under 2002 skördades 2,9 miljoner kubikmeter energitorv,

vilket kan sägas vara en snittvärde under de senaste 15 åren som framgår av figuren.

Stora variationer

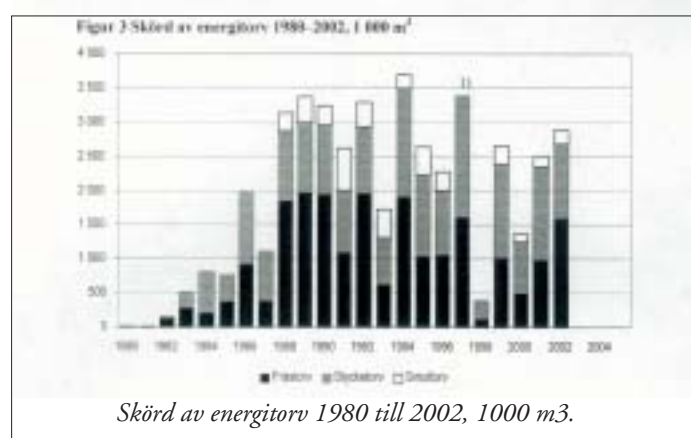
Produktionsresultatet varierar kraftigt säsong från säsong p.g.a. den starka väderberoendet. Säsongsstarten påverkas t.ex. av den föregående vintern - tjällossning, vägarna bärighet, soltimmar, regnintensitet, vind, frekvenser på väderperioder mm.

Teknik- och systemutvecklingen har medfört att företagen blivit allt duktigare att anpassa sig och maximera sina skördeinsatser när och var det är möjligt. Det är därför värdefullt att ha produktionsytor på olika håll men i bra kommunikationslägen för att balansera riskerna.

Två huvudtekniker

Torv skördas med i huvudsak två olika tekniker.

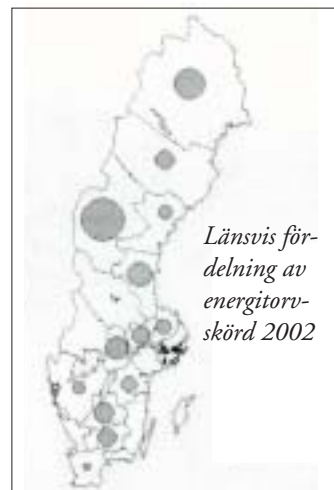
Stycketorv tidigare också benämnd maskintorv innebär att torven "plogas upp" i ett djup av cirka 30 cm och pressas genom munstycken till torvkorvar cirka 70 cm i diameter och 100 - 150 mm långa som lämnas på marken för att torka. De används en eller två gånger med traktorvändare och tas upp med en upptagare och transporteras till fast mark med traktorekipage 10 till 30

dagar senare där det lagras för intransport under eldningssäsong. Stycketorv är inte så känslig för regn om den bara fått torka några dagar efter skörd. 2-3 skördar tas per säsong.

Den andra tekniken kallas **frästorv**. Där skördas endast det översta cm lagret varje gång. Dock kan det bli många skördar per säsong. En traktordragen bred "harv" skrapar upp det översta lagret som får torka några dagar om vädret är bra och används sedan en gång och tas upp med upptagare på liknande sätt som för stycketorv. Det finns även en metod att ta den torra frästorven med pneumatisk metod stora "dammsugare". Intransport till fast mark sker vanligen med traktor men även spårbase-rad intransport förekommer.

Det finns sedan en flertal oli-

Länsvis fördelning av energitorvskörd 2002

ka varianter och kombinationer av dessa metoder, för att maximera produktion och minimera kostnaderna.

Torvtillgångarna i Sverige är fördelade från nord till syd, men tyngdpunkt på vissa områden och stråk. Ingen del av landet är

forts sid 39